

Tehillim- Psalms for the Ages - Chapter 34 (Part 1)

WIT 12/10/14

Rabbi Shmuel Silber - rabbisilber@suburbanorthodox.org

www.rabbisilber.com

1. תהילים פרק לד

א לְדוֹד בְּשׁוֹנוֹתָיו אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיִּגְרְשֵׁהוּ וַיֵּלֶךְ: ב אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת תָּמִיד תִּהְיֶה לְתוֹכִי: ג בִּיהוָה תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׁמְחוּ: ד גִּדְּלוּ לַיהוָה אֹתִי וְנִרְמַמְהָ שְׁמוֹ יַחְדָּו: ה דַּרְשָׁתִּי אֶת־יְהוָה וְעֲנֵנִי וּמִכָּל־מְגוּרֹתַי הֲצִילֵנִי: ו הִבִּיטוּ אֵלָיו וְנִהְרֹוּ וּפְנֵיהֶם אֶל־יִחְפְּרוּ: ז זֶה עָנִי קָרָא וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל־צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוּ: ח הִנֵּה מִלֶּאךָ־יְהוָה סָבִיב לִירְאָיו וַיַּחֲלֹצֵם: ט טַעְמוּ וּרְאוּ כִּי־טוֹב יְהוָה אֲשֶׁר־יִגְבֹּר יַחֲסֶה־בוֹ: י יִרְאוּ אֶת־יְהוָה קִדְּשׁוּ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: יא כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְדֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא־יִחְסְרוּ כָל־טוֹב: יב לְכוּ־בָנִים שִׁמְעוּ־לִי יִרְאֵת יְהוָה אֲלַמְּדֵכֶם: יג מִי־הָאִישׁ הִחְפֹּץ חַיִּים אֲהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב: יד נָצַר לְשׁוֹנָךְ מָרַע וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר מֶרֶם: טו סוֹר מָרַע וַעֲשֵׂה־טוֹב בִּקְשׁ שְׁלוֹם וְרִדְפֵהוּ: טז עֲנִי יְהוָה אֶל־צַדִּיקִים וְאֲזַנּוֹ אֶל־שׁוֹעֲתָם: יז פִּנֵּי יְהוָה בַּעֲשֵׂי רָע לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ זָכָר: יח צַעֲקוּ וַיהוָה שָׁמַע וּמִכָּל־צָרוֹתֵם הֲצִילֵם: יט קְרֹוב יְהוָה לְנִשְׁבָּרֵי־לֵב וְאֶת־דֹּכָאֵי־רוּחַ יוֹשִׁיעַ: כ רַבּוֹת רַעוֹת צַדִּיק וּמִכָּל־יִצְלִנּוּ יְהוָה: כא שִׁמֵּר כָּל־עֲצָמוֹתָיו אַחַת מִהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה: כב תִּמְוֹתֶת רָשָׁע רַעָה וְשִׁנְאֵי צַדִּיק יִאֲשָׁמוּ: כג פֹּדֶה יְהוָה נַפְשׁ עֲבָדָיו וְלֹא יִאֲשָׁמוּ כָל־הַחֲסִים בּוֹ:

1. Of David, when he disguised his sanity before Abimelech, whereupon he drove him out and he departed. 2. I will bless the Lord at all times; His praise is always in my mouth. 3. My soul boasts of the Lord; may the humble hear and rejoice. 4. Declare the greatness of the Lord with me, and let us exalt His name together. 5. I sought the Lord and He answered me, and He delivered me from all my terrors. 6. They looked to Him and they became radiant, and their faces will not be ashamed. 7. This poor man called and the Lord heard, and He saved him from all his troubles. 8. An angel of the Lord is stationed around those who fear Him, and He saved them. 9. Comprehend and see that the Lord is good; praiseworthy is the man who takes shelter in Him. 10. Fear the Lord, His holy ones; for there is no want to those who fear Him. 11. Young lions suffer want and are hungry, but those who seek the Lord lack no good. 12. Come, children, hearken to me; I will teach you the fear of the Lord. 13. Who is the man who desires life, who loves days to see goodness? 14. Guard your tongue from evil and your lips from speaking deceitfully. 15. Shun evil and do good, seek peace and pursue it. 16. The eyes of the Lord are to the righteous, and His ears are to their cry. 17. The face of the Lord is against evildoers, to cut off their remembrance from the earth. 18. They cry out and the Lord hearkens, and He saves them from all their troubles. 19. The Lord is near to the broken-hearted, and He saves those of crushed spirit. 20. Many evils befall the righteous, but the Lord saves him from them all. 21. He guards all his bones; not one of them was broken. 22. Evil will kill the wicked, and those who hate the righteous shall be accounted guilty. 23. The Lord redeems the soul of His servants, and all who take refuge in Him shall not be accounted guilty.

2. רש"י תהלים פרק לד פסוק א

לפני אבימלך – כך כל מלכי פלשתים נקראים וכל מלכי מצרים פרעה ואף על פי ששמו אכיש קורין לו אבימלך,

3. אלשיך על תהלים פרק לד פסוק א

(א) לדוד בשנותיו את טעמו כו'. הנה אכיש היה שמו, אך אחשוב יאמר, כי בכלל מה ששינה את טעמו היה אומר שהיה לפני אבימלך, שכינה את אכיש בשם אבימלך זקנו,

4. שמואל א פרק כא

ב וַיָּבֹא דָוִד לְנֹב וְלֶאֱחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן וַיִּיחָדֵד אֶחֱמֶלֶךְ לִקְרֹאת דָּוִד וַיֹּאמֶר לוֹ מִדּוּעַ אַתָּה לְבִדְּךָ וְאִישׁ אֵין אִתָּךְ:

2. And David came to Nob, to Ahimelech the priest, and Ahimelech came trembling toward David, and said, "Why are you alone, and no one with you?"

5. מלבי"ם שמואל א פרק כא פסוק ב

(ב) מדוע אתה לבדך. שאם הולך בצרכי המלחמה איה הצבא, ואם בשליחות המלך איה נערי ומשרתיו:

6. שמואל א פרק כא

ג וַיֹּאמֶר דָּוִד לֶאֱחִימֶלֶךְ הַכֹּהֵן הַמֶּלֶךְ צִוִּנִי דְבָר וַיֹּאמֶר אֵלַי אִישׁ אֶל־יָדַע מְאוּמָה אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־אֲנִי שִׁלַּחְךָ וְאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְאֶת־הַנְּעָרִים יוֹדְעֵתִי אֶל־מְקוֹם פְּלִנִי אֶלְמוּנִי:

3. And David said to Ahimelech the priest, "The king charged me with a matter, and said to me, 'Let no man know anything concerning the matter upon which I am sending you, and with which I have charged you.' And I troubled the young men (to advance) to a hidden, secret place.

7. שמואל א פרק כא

ד וַעֲתָה מַה־יֵּשׁ תַּחַת־יָדְךָ חֲמִשָּׁה־לֶחֶם תִּנָּה בְּיָדִי אוֹ הַנִּמְצָא: ה וַיַּעַן הַכֹּהֵן אֶת־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵין־לָחֶם חֵל אֶל־תַּחַת יָדִי כִּי־אִם־לָחֶם קָדַשׁ יֵשׁ אִם־נִשְׁמְרוּ הַנְּעָרִים אִתָּךְ מֵאִשָּׁה:

4. And now, what is there in your possession? Five loaves of bread? Give them into my hand, or whatever is found." 5. And the priest answered David, and said, "There is no ordinary bread in my possession, but there is holy bread, if the young men have but kept themselves from women."

8. שמואל א פרק כא

ז וַיִּתֵּן־לוֹ הַכֹּהֵן קֹדֶשׁ כִּי לֹא־הָיָה שָׁם לָחֶם כִּי־אִם־לָחֶם הַפָּנִים הַמְּוֹסְרִים מִלִּפְנֵי יְהוָה לְשׁוֹם לָחֶם חֵם בְּיוֹם הַלִּקְחֹו:

7. And the priest gave him hallowed (bread), for there was no bread there, except the showbread, which was removed from before the Lord, to place warm bread on the day it was taken.

9. שמואל א פרק כא

ח וְשֵׁם אִישׁ מֵעַבְדֵי שָׁאוּל בְּיוֹם הַהוּא נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָה וְשֵׁמוֹ דֹּעַג הָאֶדְמִי אֲבִיר הָרָעִים אֲשֶׁר לְשָׁאוּל:

8. And there was a man of Saul's servants on that day, detained before the Lord: and his name was Doeg the Edomite, the chief of Saul's shepherds.

10. רש"י שמואל א פרק כא פסוק ח

(ח) נעצר לפני ה' – עוצר עצמו לפני אהל מועד לעסוק בתורה:
אביר הרועים – אב צית דין:

11. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק ח

דואג האדומי – גר בארץ אדום לפיכך קראו אדומי וכן אוריה החתי יתרא הישמעאלי אתי הגיתי מיוחסי' על שם מקומם שהיו גרים בהם:

12. מצודת דוד שמואל א פרק כא פסוק ח

אביר הרועים – גדול וממונה על רועי מקנה המלך:

13. מלבי"ם שמואל א פרק כא פסוק ח

(ח) ושם איש. יספר שהכהן לא נשמר מפני דואג שהיה שם, וזה לאות שהכהן לא עלה על לבו כי בורח הוא, וזה מגיד ג"כ רשעת דואג שהיה שם ושמע כי דוד אמר שהולך בשליחות שאול, ובכ"ז הלשין את הכהן בשקר כמו שיבואר:

14. שמואל א פרק כא

ט וַיֹּאמֶר דָּוִד לְאַחִימֶלֶךְ וְאֵין יִשְׁפָּה תַּחַת יָדֶיךָ חֲנִית אוֹ-חֶרֶב כִּי גַם-חֶרֶבִי וְגַם-כִּלִּי לְאֶלְקָחָתִי בְיָדִי כִי-הָיָה דְּבַר-הַמֶּלֶךְ נְחוּץ:

9. And David said to Ahimelech, "And if there is here in your possession a spear or a sword, for neither my sword nor my weapons have I taken in my hand, for the king's business was urgent."

15. שמואל א פרק כא

י וַיֹּאמֶר הַכֹּהֵן חֶרֶב גִּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי אֲשֶׁר-הָכִיתָ | בְּעֶמֶק הָאֵלֶּה הַנֶּה-הִיא לִוְטָה בְּשִׁמְלָה אַחֲרֵי הָאֵפוֹד אִם-אַתָּה תִּקַּח-לָךְ קָח כִּי אֵין אַחֶרֶת זֹלָתָהּ בָּזָה וַיֹּאמֶר דָּוִד אֵין כְּמוֹהָ תִּנְנָה לִי:

10. And the priest said, "The sword of Goliath the Philistine, whom you slew in the valley of the terebinth, behold, it is wrapped in a garment behind the ephod. If you wish to take that for yourself, take it, for there is none besides it here." And David said, "There is none like it; give it to me."

16. רש"י שמואל א פרק כא פסוק י

אחרי האפוד – אחר ששאלו צאורים ותומים

17. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק י

אין כמוה – והלא אחימלך היה יודע שאין כמוה למה אמר לו אם אותה תקח לך לפי שהיתה באהל מועד לזכרון הנס כמו שפירשתי לא היה ברצון אחימלך להוציאה משם אם היתה שם אחרת אבל כיון שלא היתה שם אחר' לא היה יכול למנעה מדוד כי הוא לקחה מהפלשתי והוא שם אותה שם באהל מועד ובידו יש לקחתה ולהחזיר' כאשר ירצה:

18. שמואל א פרק כא

יא וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם-הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיָּבֹא אֶל-אַכִישׁ מֶלֶךְ גֹּת:

11. And David arose, and fled on that day from before Saul; and he came to Achish the king of Gath.

19. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק יא

(יא) מפני שאול – והלא תמול ברח אלא ר"ל כי היום ההוא ברח לו מארץ ישראל ובא לו אל אכיש שלא ימצאהו שאול זהו מפני שאול:

20. שמואל א פרק כא

יא וַיָּקָם דָּוִד וַיִּבְרַח בַּיּוֹם-הַהוּא מִפְּנֵי שָׁאוּל וַיָּבֹא אֶל-אַכִישׁ מֶלֶךְ גֹּת:

11. And David arose, and fled on that day from before Saul; and he came to Achish the king of Gath.

21. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק יא

(יא) מפני שאול – והלא תמול ברח אלא ר"ל כי היום ההוא ברח לו מארץ ישראל ובא לו אל אכיש שלא ימצאהו שאול זהו מפני שאול:

22. שמואל א פרק כא

יב וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי אַכִּישׁ אֵלָיו הֲלוֹא־זֶה דָּוִד מֶלֶךְ הָאָרֶץ הַלּוֹא לְזֶה יַעֲנֶנּוּ בַּמַּחֲלוֹת לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל בָּאֵלָפוֹ [בַּאֲלָפִיו] וְדָוִד בְּרַבְכָּתּוֹ [בְּרַבְכָּתָיו]:

12. And the bondsmen of Achish said to him, "Is this not David, the king of the land? Was it not of this one that they would sing out with musical instruments, saying, 'Saul has slain his thousands, and David his ten thousands?'"

23. מלבי"ם שמואל א פרק כא פסוק יב

(יב) הלא זה דוד. חשדוהו שבא כמרגל, כי א"א שברח הלא הוא מלך הארץ. וא"א שיברח מפני שאול, כי גדול הוא משאול, אם אצל העם שנחשב כמלך אצלם, אם מצד גבורתו, כי הלא לזה יענו במחלות. גם אמרו הלא זה דוד מלך הארץ הזאת של פלשתים, שכפי התנאי שהתנה גלית אנחנו עבדים למנצח הפלשתי, והוא בא ללכוד את הארץ, הלא לזה יענו שנית במחלות לאמר הכה דוד ברבבותיו, כי בא להכות אותנו חללים:

24. שמואל א פרק כא

יג וַיִּשֶׁם דָּוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּלִבּוֹ וַיִּירָא מְאֹד מִפְּנֵי אַכִּישׁ מֶלֶךְ־גֹּת:

13. And David took these words to heart, and became very much afraid of Achish the king of Gath.

25. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק יג

(יג) וירא – ביו"ד איתן לבד ויו"ד השרש נגרעה מן המכתב וירא מפניו שלא יהרגהו כי הוא הרג גבורם וכמה מהם:

26. אלשיך על שמואל א פרק כא פסוק יג

אז (יג) וירא מאד מפני אכיש. ומה גם לאומרים כי אחי גלית היה וינקום נקמתו

27. שמואל א פרק כא

יד וַיִּשְׁנֶנּוּ אֶת־טַעְמוֹ בְּעֵינֵיהֶם וַיְתַהַלְּלֵם בִּידֵם וַיִּתְּנוּ [וַיִּתְּנוּ] עַל־דִּלְתוֹת הַשַּׁעַר וַיִּזְרְדוּ רִירוֹ אֶל־זַקְנוֹ:

14. And he changed his speech before their eyes, and he feigned insanity before them. And he scribbled on the doors of the gate, and let his saliva run down upon his beard.

28. רד"ק שמואל א פרק כא פסוק יד

(יד) וישנו את טעמו – שינה את דברו ודעתו בעיניהם כדי שיתנכר להם ולא יחשבו עליו שהוא דוד או כדי להראות עצמו שוטה בעיניהם ולא יחושו עליו ויגרשוהו מהיכל המלך וילך לו

29. שמואל א פרק כא

טו וַיֹּאמֶר אַכִּישׁ אֶל־עֲבָדָיו הִנֵּה תִּרְאוּ אִישׁ מְשֻׁתָּע לָמָּה תִּבְיֹאוּ אֵתוֹ אֵלַי:

15. And Achish said to his bondsmen, "Behold, you see a man who is mad. Why do you bring him to me?"

30. מצודת דוד שמואל א פרק כא פסוק טו

(טו) הנה תראו – הלא ראיתם שהוא איש משוגע ודוד הלא הוא משכיל א"כ אין זה דוד ולמה תביאון אלי:

31. שמואל א פרק כא

טו חסר משגעים אני כי הבאתם את־זה להשתגע עלי הזה יבוא אל־ביתי:

16. Do I lack lunatics, that you have brought this one to rave in my presence? Will this one come into my house?"

32. עוז מלך (רב יגאל אריאל, 101)

משנקרע הקרע מוכרח דוד להימלט, והוא בורח לנוב - אף שזו אינה עומדת במסלול בריחתו ואינה מקום מתאים להצטיידות. דוד עודנו נבוך ומחפש את דרכו. הוא פונה לשני כיוונים מנוגדים, בלתי-אפשריים ובלתי-מציאותיים. מחד - שוב בריחה אל ה' (כבריחתו בראשונה, אל שמואל). נוב היא עיר-מקלט, אי של שקט בתוך שטף החיים. אלא שדוד מוצא שם את דואג. מתברר לו שגם נוב אינה מחוץ למסגרת. משנחסם כיוון זה בורח דוד אל הקצה השני - אל פלשתים. שוב כיוון קיצוני, בלתי-ריאלי ובלתי-אפשרי. דוד עוד ילמד שאי אפשר לברוח מן־המציאות. עליו לשוב אל תוך מסגרת החיים, לפעול ולהתקדם בתוכה, עד שיגיע אל הנהגתה.

33. רשב"ם בראשית פרק לב פסוק כה

(כה) ויותר יעקב לבדו - כלומר שהעביר כל אשר לו, שלא היה עוד לעבור אלא הוא לבדו, ורצה לעבור אחריהם, כי לברוח דרך אחרת שלא יפגשנו עשו נתכוון: ויאבק - מלאך עמו שלא יוכל לברוח ויראה קיום [הבטחתו] של הק' שלא יזיקהו עשו: